

Forening efter vort Forslag være raadig over 20,000 Kr. Der gives altsaa i Virkeligheden Statslaanefonden og Statskassen en større Garanti ved, at den lille Forening, der engagerer sig, skal have 20 pCt., end ved, at den store Forening, der har en ubekendt Rækkevidde, der engagerer sig for et Beløb, hvorefter de 35,000 Kr. langt fra udgøre 20, ja maaske ikke en Gang 10 pCt. af Risikoen. — Det er efter min Mening den rent saglige Side. Ved Siden deraf er der, hvad jeg allerede har berørt, den store Betydning, som den praktiske Side har, at en saadan lille Forening er stedkendt og dannet paa en naturlig Maade, at den har et bestemt Objekt for Øje, der egner sig til Formaalet, og at den er i den Grad stedkendt, at den ogsaa ved, om der findes Liebhave til de udstykkede Lodder. Det er sikkert nok den heldigste og i alt Fald den naturligste Vej, hvorpaa dette Lovforslag kunde føres ud i Livets Praksis. Nepe er der nogen, der vil nægte, at det er en naturlig Vej, og at den ogsaa hyppig vilde blive valgt, hvis man ikke satte den Bom for disse smaa Foreninger, at de skulle give forholdsvis overordentlig stor Sikkerhed i den Kapital, de have indsamlet, thi det vil selvfølgelig være ret vanskeligt og i de fleste Tilfælde vistnok uoverkommeligt for en Forening, der kun omfatter en lille indskrænket Egn, at indsamle et saa stort Beløb som 35,000 Kr. — Det har i alt Fald været min og mine ærede Medforslagsstilleres Mening, at denne Vej vilde være heldig; og at den maatte man paa ingen Maade spærre. Derfor vil jeg ret indtrængende anbefale det høje Ting at tage Hensyn til dette Ændringsforslag. Maaske vil man lægge Mærke til den Omstændighed, at Ændringsforslaget er stillet af Mænd af forskellige politiske Grupper her i Tinget; deri ligger jo et sikkert Vidnesbyrd om, at der ikke skjuler sig politiske Tendenser bag Forslaget, men kun rent praktiske Hensyn. Og det turde maaske uden Selvovervurdering siges, at det, der har bragt denne Sammenslutning af Mænd fra forskellige Sider i Stand, har været, at vi paa det her omhandlede Omraade ere i Besiddelse af nogen Sagskundskab, og for saa vidt dette er Tilfældet, tror jeg, at ærede Medlemmer med Tryghed kunne følge Forslaget.

la Cour: Den sidste ærede Taler ankede over, at den Skala, der er opstillet i mit Forslag, muligvis vilde være generende, og jeg vil indrømme, at en saadan

fast Grænsebestemmelse kan jo altid blive generende i en eller anden Retning. Men vi pleje ellers ikke ved Lovgivningen at være saa bange for, om der kunde tænkes et Tilfælde udenfor det, man egentlig havde for Øje, som ikke kunde gennemføres, fordi Loven eksisterede. Og jeg vil til yderligere Beroligelse for vedkommende sige, at vi have haft en meget stærk Udstykning af de smaa Ejendomme. Antallet af Bøndergaarde paa 8—12 Tdr. Hartkorn er i 1873—95 blevet formindsket med 134 Stykker og 1,114 Tdr. Hartkorn og Antallet af Gaarde paa 4—8 Tdr. Hartkorn er blevet formindsket med 1,853 Stykker og 10,656 Tdr. Hartkorn, som hovedsagelig ere komne de smaa Landbrug til gode. Jeg kan derfor ikke se rettere, end at vi ikke behøve at give Statsunderstøttelse til at faa den Slags Ejendomme udstykkede, for det gaar af sig selv.

Finansministeren (Vilhelm Lassen):

Forinden jeg udtaler mig om Ændringerne, skal jeg sige et Par Ord i Anledning af Betænkningen. Det er i denne udtalt paa Udvalgets Vegne, at det er Udvalgets Opfattelse, at denne Lov ikke giver Bemyndigelse til at lade Statslaanefonden yde Bidrag ved Udlaan til Udstykning af Bøndergaarde. Jeg kan slutte mig til Udvalget og Betænkningen i saa Henseende. Jeg skal sige, at den Gang, jeg udarbejdede Forslaget og forelagde det, havde jeg aldeles ikke tænkt paa, at der kunde være Tale om, at Bøndergaarde skulde kunne komme ind herunder. Jeg mener, at under Begrebet større Landejendomme hører ikke Bøndergaarde. Naar det blev udtalt i Folketingsudvalgets Betænkning, at det i enkelte Tilfælde ogsaa burde kunne lade sig gøre, saa kunde jeg vel gaa med dertil i ganske enkelte Tilfælde, men det vilde ogsaa, saa længe jeg i alt Fald havde med denne Administration at gøre, være blevet rene Undtagelser. Jeg er enig med Udvalgets højtærede Ordfører i, at det har været en Bestræbelse i Lovgivningen her i Landet gennem Hundreder af Aar at bevare Bøndergaardene, og at der derfor ikke nu er nogen Grund til, at Statskassen skulde yde Bidrag til, at de udstykkedes. Af hvad den sidste ærede Taler sagde, se vi jo, at der af sig selv foregaar en ret livlig Udstykning af disse Gaarde. Det kunne vi ikke forhindre uden ved at vedtage meget strenge Udstykningsregler, hvilket ikke stemmer med Tidsaanden